

SELİM SIRRI TARCAN'IN ANLAYIŞINDA VATANSEVERLİK EĞİTİMİ: COĞRAFYA VE TARİH ÖĞRENMEK

Doç. Dr. Mehmet ELBAN

*Bayburt Üniversitesi
melban111@gmail.com*

Özet

Vatan ve vatanseverlik daha çok XIX. yüzyılın kavramları olarak değerlendirilse de milli devletler çağında olmamız bu kavramları hala eğitim sistemlerinin temel öncelikleri arasında tutmaktadır. Vatan ve vatanseverlik kavramlarından hareketle bu araştırmada Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi önemli eğitimcilerinden Selim Sırrı Tarcan'ın vatan ve vatanseverlik anlayışı incelenmiştir. Araştırmanın deseni, doküman araştırmasıdır. Araştırmanın veri analizinde ise doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Sözü edilen dokümanların veri analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Bu kapsamda Selim Sırrı Tarcan'ın kaleme aldığı "Genç derneklerinde terbiye-i ahlakiye", "Vatanın ruhaniyeti" ve "Maddi ve manevi vatan" makaleleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda Selim Sırrı Tarcan'ın vatan kavramını küçük ve büyük vatan olarak ele aldığı görülmüştür. Selim Sırrı'ya göre vatan toprağına ruh veren ölen atalardır. Yine Selim Sırrı vatanı, maddi ve manevi vatan olarak ikiye ayırmıştır. Tarih, vatanın ruhu; coğrafya ise cisimidir. Buna göre maddi vatanı sevmenin yolu coğrafya; manevi vatanı sevmenin yolu tarih öğrenmek ile mümkündür. Diğer taraftan araştırmada Selim Sırrı Tarcan'ın Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin gibi aydın çevresinin akademik görüşlerini pedagojik bir tarzda çocuklara aktardığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Selim Sırrı Tarcan, vatan, vatanseverlik, tarih eğitimi, coğrafya eğitimi.

Abstract

Although the homeland and patriotism are mostly considered as the concepts of the 19th century, the fact that we are in the era of the national states still keeps these concepts among the main priorities of the education systems. In the current study, the homeland and the patriotism understanding of Selim Sırrı Tarcan, who was one of the important educators of the Ottoman and Turkish Republic periods, was examined based on the concepts of the homeland and the patriotism. The research design is the document research. In the data analysis of the research, document analysis method was used. Descriptive analysis was used in the analysis of the documents to be mentioned. In this context, the articles written by Selim Sırrı Tarcan as "Genç derneklerinde terbiye-i ahlakiye (about the decency of morality in the youth associations)", "Vatanın ruhaniyeti (about the spirituality of the homeland)" and "Maddi ve manevi vatan (about tangible and spiritual homeland)" were examined. At the end of the research, it was seen that Selim Sırrı Tarcan handled the concept of the homeland as small and large homeland. According to Selim Sırrı, it is the deceased ancestors who gave the spirit to the homeland. Again, Selim Sırrı divided the homeland conceptually into two as tangible and spiritual homeland. The history is the soul of the homeland, and the geography is its tangible body. According to this understanding, the way to love the tangible homeland is possible by learning

the geography; and the way to love the spiritual homeland is possible by learning the history. On the other hand, it was understood in the study that Selim Sırrı Tarcan conveyed the academic views of intellectuals such as Ziya Gökalp and Ömer Seyfettin to children in a pedagogical manner.

Keywords: Selim Sırrı Tarcan, the homeland, patriotism, the history education, the geography education.

Giriş

Vatanseverlik, daha sonra kendisine eklenecek milliyetçilik ile birlikte XV. yüzyıldan sonra Avrupalı devletlerin özellikle Batı Avrupalı devletlerin millî devletlerini inşa etmede temel harcını oluşturmuştu. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda Avrupa'yı daha yakından tanımaya başlamıştı. Diğer taraftan kendi azınlıklarının isyanlarını durdurmaya çalışırken milliyetçi etkileri kendi içinde hissetmişti. Bununla birlikte Avrupa'ya giden Osmanlı aydınları ve Osmanlılık fikri, vatanseverlik fikrinin yerleşmesinde itici etmenlerdi.

Öyle ki İttihat ve Terakkî dönemi vatansever bir devrimin sonucu olarak görülmüştü (Yalçın, 2008: 91). İttihat ve Terakkî'nin teşkilatçı anlayışı Birinci Dünya Savaşı sürecinde Alman Genç Dernekleri'nden etkilenmiş ve 1916 tarihinde Osmanlı Genç Derneklerini kurmuştur. Von Hoff, derneğin Müfettiş-i Umumi görevini, Mustafa Asım Bey Müfettiş-i Umumi Vekili görevini ve Selim Sırrı Bey, Mekâtib-i Umumiyye Genç Dernekleri Müfettişi görevini yürütmüştür. Dernek, *Osmanlı Genç Dernekleri Mecmuası* adıyla dergi çıkarmıştır (Toprak, 1979; Akcan, 2017; Balcıoğlu, 1999). Birinci Dünya Savaşı sonrası derneğin etkisi sona ermiştir. Bu bağlamda araştırmada söz konusu dergide yazılar yazan Osmanlı dönemi eğitimcilerinden Selim Sırrı Tarcan'ın vatan ve vatanseverlik hakkındaki görüşleri incelenmiştir.

Selim Sırrı Tarcan (1874-1957)

Miralay (Albay) Yusuf Bey ile Zeynep Hanımın oğlu Selim Sırrı Tarcan, 25 Mart 1874 tarihinde Mora Yarımadası Yenişehir Feneri'nde dünyaya geldi. Selim Sırrı, kısa bir dönem Galatasaray Lisesi'nde tahsil görmüş, sonra Mühendishane-i Berri-i Hümayun'unu (Askeri Mühendis Okulu-Kara Harp Okulu) bitirdikten sonra İstihkam Subayı olarak İzmir'e tayin edilmiştir. Bu sırada, gazetelere yazılar yazmış, okullarda Cimnastik ve Fransızca Öğretmenliği yapmıştır. Diğer yandan, farklı spor dallarında çalışmalar yürütmüştür. 1908'de Osmanlı Olimpiyat Cemiyeti'ni kurması spor alanında önemli başarılarından biridir. Bununla birlikte 1908'de Özel Terbiye-i Bedeniye Mektebi'ni kurmuştur. Selim Sırrı, 1909 yılında İsveç'e gitmiş, oradan 1910 yılında yurda dönmüştür (Arun, 1991; Arun, 1993; Güven, 1999:12-22). İsveç'ten edindiği bilgiler ile Selim Sırrı II. Meşrutiyet döneminde beden eğitiminde İsveç modelini Türk eğitimi sistemine taşımıştır (Şinforoğlu, 2015). Selim Sırrı Bey, girmiş olduğu siyasi faaliyetlerden ötürü askeriye istifa etmiş, akabinde 1910'da Terbiye-i Bedeniye Müfettişliği'ne görevlendirilmiştir (Güven, 1997: 22). Nihayetinde Selim Sırrı Bey, Avrupa'yı iyi tanınmasıyla sahip olduğu bilgi ve birikimini paylaşarak Türkiye'de spor ve beden eğitimi, spor bilinci ve kültürünün oluşumuna büyük katkı sağlamıştır (Sarıkaya, 2008). Söz konusu katkılardan biri de Selim Sırrı Bey'in cumhuriyetin kuruluşundan sonra 1924'te, Türkiye'yi olimpiyatlara sokmaya muvaffak olmasıdır (Felek, 1979; Özdemir, 2013). Daha sonra Selim Sırrı Bey,

1935-1946 yıllarında Meclis'te Ordu milletvekili olarak görev yapmıştır (Özkan, 2009: 278). 2 Mart 1956 tarihinde vefat eden Selim Sırrı Bey'in onlarca kitabı, yüzlerce makalesi ve çok sayıda konferansı vardır (Altın, 2016).

Daha çok, spor ve beden eğitimi alanında tanınan Selim Sırrı Bey'in araştırmada vatan ve vatanseverlik ile söz konusu değerlerin eğitimi üzerine görüşleri araştırılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın ana problem cümlesi ve alt problemleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

Temel Problem Cümlesi: Selim Sırrı Tarcan'ın vatan ve vatanseverlik üzerine görüşleri nelerdir?

Alt Problemler:

- 1) Selim Sırrı Tarcan, vatan kavramını nasıl değerlendirmiştir?
- 2) Selim Sırrı Tarcan, vatanseverlik kavramını nasıl değerlendirmiştir?
- 3) Selim Sırrı Tarcan, vatanseverlik eğitimi nasıl değerlendirmiştir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırmada, araştırma sorularının cevaplanmasına uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden belgesel (documentary) yöntemi seçilmiştir. Nitekim belgesel (documentary) araştırmalarda, gözlem ve görüşme imkânı olmadığı durumlarda bir takım belgelerin incelenme yoluna gidilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 218).

Araştırmanın Çalışma Evreni-Örnekleme

Araştırma sorularının cevaplanmasına dönük dokümanlar taranmıştır. Bu kapsamda Selim Sırrı Bey'in vatan ve vatanseverlik konularına ilişkin makaleleri araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örneklem yöntemiyle Selim Sırrı Bey'in üç makalesi seçilmiştir. Bunlar Selim Sırrı Bey'in *Osmanlı Genç Dernekleri* dergisinde yayımlanan 1917 tarihli "Genç derneklerinde terbiye-i ahlakiye", "Vatanın ruhaniyeti" ve 1918 tarihli " Maddi ve manevi vatan" makaleleridir.

Veri Toplama ve Veri Analizi

Araştırmada veri toplamada nitel araştırma desenlerinde tercih edilen tekniklerinden biri olan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır (Merriam, 2013: 23). Diğer taraftan araştırmada daha derinlemesine bir analiz ortaya koymak ve araştırmanın güvenilirliğini arttırmak için doğrudan alıntılara dayalı veri analiz tekniği olan betimsel analiz kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 256-257).

Bulgular

Bu başlık altında Selim Sırrı Bey'in vatan ve vatanseverlik kavramlarına ilişkin görüşleri doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur.

Selim Sırrı Bey, öncelikle vatanın tanımı ve vatan sevgisinin nasıl oluştuğunu anlatır:

Doğup büyüdüğümüz yer vatandır. İnsan oraya dünyanın en güzel yerlerinden daha çok bağlıdır. Hiç kimse için kendi vatanından güzel yer yoktur. Vatan aşkının birinci şekli itiyâd başlar. Kuşlar yuvalarına, arılar kovanlarına, tavuklar kümeslerine nasıl alışırsa insanlarda doğduğu muhite öyle alışır. Bunun içindir ki dağlarda yaşayanlar dağları, deniz kenarında

yaşayanlar sahilleri, ovadakiler sahraları çok severler. Bu muhabbet o kadar tabiidir ki insan ondan ayrılmadıkça ne kadar sevdiğinin farkına varamaz. Denizdeki balıklar içinde yaşadıkça suyun kendileri için ehemmiyetini anlamadıkları gibi insanlarda vatandan uzaklaşmadıkça o muhabbeti o kadar çok his etmezler. Hâlbuki birkaç gün ayrılınca o zaman vatanı özler, dağlarını, taşlarını, ağaçlarını kendi evini, her şeyini göreceği gelir, bu ayrılık bazen çok sürerse bir nevi hastalık olur ki ona da vatan derler (Tarcan, 1917a: 11).

Yukarıdaki alıntıda görüleceği üzere vatan bireyin doğup büyüdüğü yerdir. Vatan sevgisi ise bireyin doğup büyüdüğü yere olan alışkanlığıdır. Söz konusu alışkanlık özlem gibi duygular ile daha güçlü hale gelir. Daha sonra Selim Sırrı Bey, “...İnsanın öyle vatanı evvela kendi evidir, sonra mahallesi, sonra köyü, kasabası, şehri, vilayeti, nihayet, milletinin bütün ülkesidir.” ifadeleriyle coğrafi büyüklüğüne göre vatanı sınıflandırmaya gider. Bu sınıflandırmayı “...Onun içindir ki insanın doğup büyüdüğü yer küçük vatan ve milletinin hükümran olduğu memleketlere de büyük vatan derler” ifadeleriyle küçük ve büyük vatan olarak özetler. Selim Sırrı Bey, çocuklara vatan sevgisinin sebeplerini “Lisan birliği, din birliği, tarih birliği, anane birliği, gaye birliği” olarak sıralar. Anlaşılan o dur ki bu sıraladıklarının çocuklar için daha somut hala gelmesi amacıyla aşağıdaki fotoğrafı paylaşır (Tarcan, 1917a: 11):

Şekil 1. Çanakkale’den düşmanı def eden ordu ve donanmaya karşı harbiye nezareti meydanında

Tezahürat vatanperverane- Millette hissiyat birliği

Fotoğrafta görüleceği üzere Selim Sırrı Bey, vatanseverliği somutlaştırmak için Çanakkale Savaşı’ndan Türk milletinin hissiyat birliğiyle yaptığı vatan savunmasına dair bir fotoğraf paylaşmıştır. Selim Sırrı Bey, vatanın ruhaniyetine ilişkin vatan toprakları altında yatan ölüleri ve ataları vurgular. Yine vatanseverlik ile ölülere olan saygı arasındaki ilişkiden hareketle aşağıdaki görevleri paylaşır:

...İsterseniz evvela ona gönül bağlayınız, ölüleri rahmetle yâd ediniz, ziyaretlerine gidiniz, kabristanları süprüntülük haline koymaktan, perişan bırakmaktan sakınınız. İçinizde ailesinden birini kayb etmeyen nadirdir. Kimimizin babası, kimimizin anası mutlak mezarlıkta medfündür. Ayrılıkların en acısı ölümdür. Onları bir daha görmemek üzere ebediyen kaybediyoruz.

Fakat görmemek unutmak için bir sebep teşkil etmez. Bilakis onları kalbimizde daima yaşatmak, hatıralarını yâd etmek, kabirlerini ziyaret etmek onlardan kalan yadigârları saklamak lazımdır. Ölülerini unutan milletler tarihini, ananesini unutmuş demektir. Ananesini ve tarihini unutan milletler ise vatanperver olamaz (Tarcan, 1917b: 8).

Anlaşıyor ki Selim Sırrı ölülere, ölen aile bireylerine ve kabristanlara saygı ve anmayı vatanseverliğin bir görevi olarak görmektedir. Nitekim yine verdiği mesajı somutlaştırmak için aşağıdaki fotoğrafı paylaşmıştır (Tarcan, 1917b: 7).

Şekil 2. Vatanseverliğin Görevleri Kabristanlara Saygı

Selim Sırrı Bey, Ziya Gökalp'ten yaptığı alıntı “Şekerlerin tadı hep birdir, fakat mevlid şekeri dediğimiz zaman ona bir manevî lezzet vermiş oluruz ki imanî kavî bir Müslüman o lezzeti başka şekerde bulamaz. Toprakta had zatında her yerde hemen birbirinin aynıdır. Ona o manevî mümtaziyeti veren altında gizlenenlerdir.” ile vatanın ruhaniyetini açıklar (Tarcan, 1917b: 6). Vatanın ruhaniyeti için Ziya Gökalp'in mevlid şekeri metaforunu kullanır. Selim Sırrı Bey, toprak ve o toprak üzerinde yaşamını yitirenler ile vatanseverlik arasında kurduğu ilişkiyi anlattıktan sonra bunun üzerine bazı sorumluluklardan bahseder: (Tarcan, 1917b: 7).

Vücutları kül olmuş ecdâd bu ülkeleri kan dökerek almışlar. Camiler, hastahâneler, çeşmeler yaptırmışlar: Yollar açmışlar, bizim bugünkü refah saadetimiz için uğraşmışlar. Bu fedakârlıkları yapanların şahıslarını tanımasak, isimlerini bilmesek bile zararı yoktur. Vücuda getirdikleri eserleri görerek kalplerimizde hepsi için müşterek bir şükran, müşterek bir minnettarlık duyarız. Bizden evvel yaşayanların yurdu olan kabristanlar gülistanlar kadar temiz ve muntazam olmalı, itinalı bir surette çimenlerle, servilerle süslenmeli. Evladlarına: ‘Yavrum şu genç servinin dibinde, şu yeşil çimenlerin arasında beyaz taşın altında memleketini seven büyük pederin (baban) yatıyor. Ruhu arş-ı alada hayali gönlümüzde saklıdır.’ diyebilen bir baba evladına en büyük bir vatanperverlik dersi verdiğinden emin olabilir (Tarcan, 1917b: 6).

Söz konusu altıda görüleceği üzere Selim Sırrı Bey, vatanseverliğin ruhaniyetinde ataların kendinden sonraki nesiller için yaptığı adanmışlıkları ve fedakârlıkları anlatır. Buradan hareketle vatan toprakları altında yatan ataların kabristanlarının gülistana çevrilmesi gerektiğini belirtir. Vatanın

ruhaniyetinden bahsettikten sonra Selim Sırrı Bey, bu kez maddi ve manevi vatan kavramsallaştırması yapar. Selim Sırrı Bey, “*Vatanın maddiyeti taşı, toprağı, ovaları, nehirleri, dağları, dereleri, ormanları, şehirleridir. Bize bu müstesna mülkün her türlü hâl ve şânını, evsafını bildiren coğrafyadır. Biz coğrafya sayesinde vatanımızın her bucağını öğrenmeye muvaffak oluruz. Tarih vatanın ruhu, coğrafya ise cismidir.*” ifadeleriyle çocuklara seslenerek maddi ve manevi vatan tanımını yapar. Buna göre maddi vatan, vatanın coğrafyası; manevi vatan ise vatanın sahibi milletin oluşturduğu tarihtir (Tarcan, 1918: 7). Devamında Selim Sırrı Bey, “*Çocuklarım coğrafya sayesinde mukaddes vatanın hududunu, bu hududların vaktiyle nerelere kadar gittiği yani, şimdi ne halde bulunduğunu, memleketimizin dünyanın ne kadar bir kısmını işgal ettiğini öğreniyoruz*” sözleriyle coğrafya sayesinde vatan sınırlarının tanındığını belirtir (Tarcan, 1918: 7). Yine vatan topraklarının eski ve yeni sınırlarının coğrafya sayesinde öğrenildiğini anlatır. Selim Sırrı Bey, “*Coğrafya sayesinde vatanımızın yeryüzünde bir eşi bulunmadığını güneşin, ayın bizim memleketimize mahsus güzelliği olduğunu; şehirlerimizin, köylerimizin, meralarımızın kendine has bir cazibesi bulunduğu öğreniyor ve sevgili vatana bir kat daha gönül bağlarız. Vatanın maddiyetini sevmek için onu görmek, tanımak lazımdır.*” sözleriyle yalnızca vatan sınırlarını bilmenin yeterli olmayacağını belirtir. Öyle ki vatan sevgisi için vatanın topraklarının gidip görülmesi gerektiğini anlatır.

Selim Sırrı Bey, coğrafya ile vatan ve vatanseverlik arasındaki bağı kurduktan sonra tarih konusunu açar. O, tarihin vatana manevi boyutunu kattığını şu sözlerle ifade eder:

...Sularını içtiğimizden her köşesinde al beyaz bayrağımızın temevvüç ettiğini gördüğümüzden mi severiz? Yalnız bunlar için mi bu kadar merbutuz? Hayır, yalnız o kadar değil, bizi bağlayan manevi bir kuvvet var... O da anane ve tarihtir. Bütün bu yaşadığımız yerlerde ecdadın yüzbinlerce hatırası vardır. Her kale burcu binlerce kahraman menkıbesi saklar. Tarih bize...nazir beldelerin ne fedakarlıkla zabt edildiğini öğretir. Bu kıymetli mirası hasen muhafaza etmek için azim ve cehdimizi arttırır. Tarih bizi müşterek düşüncelerle maziye bağlar. Tarih bize memleketimizin dostunu, düşmanını öğretir. Acı felaket günlerini hafızamıza nakş eder. Tarih her zaman maziyi canlı bir surette gözümüzün öğünde yaşatır. İbret alınması lazım gelen dersleri verir... (Tarcan, 1918: 8).

Yukarıdaki paragraftan anlaşılacağı üzere Selim Sırrı Bey, önce vatanın maddi boyutuna anlam kazandırdıktan sonra manevi boyutunu tarih ile anlamlandırmıştır. Ona göre tarih ataların vatan için yapıp ettiklerini yaşayan nesle ulaştırır. Geçmişin hatırası içinde acı ve felaketler ile fetihler de vardır. Bu anlamda tarih vatan toprakları için ölenlerin anılarını yaşatır. Vatan için dostları ve düşman ötekileri öğretir. Dolayısıyla tarih vatana maneviyat kazandıran öğretici, ibret alınması gereken bir unsurdur. Selim Sırrı Bey, vatanın maddi ve manevi boyutunu anlattıktan sonra çocuklara vatan sevgisi kazanmanın yolunu “*Çocuklar! Coğrafya ve tarihi öğrenmekle vatanın maddi ve manevi büyüklüğünü, kıymetini, ehemmiyetini bir kat daha öğrenmiş olursunuz. Coğrafyasını, tarihini bilmeyen milletler vatani tanıyamazlar. Vatan ise tanınmadıkça sevilemez.*” sözleriyle ifade eder. Bu sözlerle Selim Sırrı Bey, çocuklara vatan sevgisi kazanmanın coğrafya ve tarih öğrenmekle olduğunu anlatır (Tarcan, 1918: 9).

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada Selim Sırrı Bey'in çocuklar için vatan ve vatan sevgisine yönelik makaleler yazdığı anlaşılmıştır. O, bunu yaparken öncelikle vatan ve vatan sevgisinin ne olduğunu ve nasıl oluştuğunu pedagojik bir tarzda anlatmıştır. Yapmış olduğu tanıma göre vatan, bireyin doğup büyüdüğü yerdir. Nitekim Namık Kemal'a (1840-1888) kadar Osmanlı Devleti'nde vatanın ilk manası buydu (Lewis, 2000; Karpata, 2009). Ancak, Selim Sırrı Bey'in kavramsal tanımlamalarında akademik bir yazımdan daha çok çocuklara dönük romantik yazım vardır. Buradaki gaye çocuklara vatan ve vatanseverlik duygularını hissettirmektir. Zira Selim Sırrı, vatan ve vatanseverlik duygularını somutlaştırmak ve bu duyguları çocuklara hissettirmek için Çanakkale Savaşı'ndan vatan savunmasına dair bir fotoğraf paylaşmıştır.

Selim Sırrı Bey'in vatan ve vatanseverliğe ilişkin kullandığı diğer bir olgu ise vatan için ölen atalardır. Ona göre bu bağlamda yerine getirilmesi gereken görev, kabristanlar ve orada yatanlara saygı duymak ve onları yâd etmektir. Nitekim Genç Derneklerinin ve derneğin yayın vasıtasının amacı askerlik çağına gelmemiş çocuklara vatan ve millet sevgisi aşılacak ve onları psikolojik olarak savaşa hazırlamaktır (Sarısaman, 2000). Dolayısıyla Birinci Dünya Savaşı'nın psikolojik koşulları ve derneğin kuruluş gayesi Selim Sırrı Bey'in ölen atalara ve onların kabristanlarına saygı gösterilmesi isteğindeki nedeni açıklayabilir.

Diğer taraftan Selim Sırrı Bey, küçük vatan ve büyük vatan sınıflandırması yapmaktadır. Buna göre küçük vatan bireyin doğduğu yer, büyük vatan ise milletin sahip olduğu tüm topraklardır. Vatanın ruhaniyetini Ziya Gökalp'in mevlid şekeri metaforunu kullanarak anlatan Selim Sırrı, bir başka sınıflandırmada maddi ve manevi vatan ayrımına gitmiştir. Bu ayrımında maddi vatan, vatan coğrafyası; manevi vatan ise milletin tarihidir. Benzer şekilde Ziya Gökalp ve Ömer Seyfettin'in böylesi sınıflandırmaları vardır. Ancak, Ömer Seyfettin manevi vatan sınıflandırmasında dili ön plana çıkarırken Selim Sırrı tarihi ön plana çıkarmıştır. Ziya Gökalp ise büyük vatan (Turan) sınıflandırması yapmıştır (Seyfettin, 1990; Gökalp, 1977). Öte yandan Selim Sırrı Bey, çocuklara ve gençlere vatan ve vatan sevgisi kazanmanın yolu olarak coğrafya ve tarih öğrenmeyi işaret etmiştir. Bu tavsiye gayet gerçekçidir. Nitekim vatan sevgisi, millet sevgisi ve milli kimlik kazandıracak dersler tarih, lisan ve coğrafya dersleridir.

Araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle Selim Sırrı Bey'in çocuklara ve gençlere yönelik yazdığı vatan ve vatanseverlik makalelerinin pedagojik ve romantik yazılar olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca kişisel olarak Selim Sırrı'nın güçlü bir vatansever olduğunu eklemek gerekmektedir (Güven, 1997). Diğer taraftan vatan ve vatanseverliğe ilişkin tanımlamalarında Ziya Gökalp ve Ömer Seyfettin'in etkileri hissedilmektedir. Ancak Selim Sırrı Bey, anılan aydınların akademik yazılarını pedagojik ve öğretici bir biçimde sunmuştur. Onun vatan ve vatanseverlik yazılarına hakim olan motivasyon ise Birinci Dünya Savaşı'nın psikolojik koşulları ve Osmanlı Genç Dernekleri'nin kuruluş gayesidir.

Kaynakça

Akcan, E. (2017). İki Dünya Savaşı Arasında Türkiye’de “Gençlik Teşkilatı” Oluşturmaya Dönük Bazı Tasavvur Ve Teşebbüsler. *BELLETEREN*, 81(292), 1001-1029.

Altın, H. (2016). Harputlu Selim Sırrı Ve Onun Yayınladığı Terbiye Ve Oyun Mecmuası. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 97-116.

Arun, A . C. (1993). Selim Sırrı Tarcan 3. Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi, 4 (13) , 36-40.

Arun, A. C. (1991). Selim Sırrı Tarcan nasıl beden eğitimi öğretmeni oldu. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 2(5), 30-34.

Balcıoğlu, M. (1999). Osmanlı Genç Derneklerinden İnkılap Genç Derneklerine. *Atatürk Araştırmaları Dergisi*, 139.

Felek, B. (1979). Selim Sırrı Tarcan Kimdir? <http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/38785/001520212006.pdf?sequence=1> adresinden temin edilmiştir.

Gökalp, Z. (1977). Makaleler IV. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Güven, Ö. (1997). S. Sırrı Tarcan’ın yaşamı ve hizmetlerine toplu bir bakış, A. Ferhan Oğuzkan (Der.), S. Sırrı Tarcan yaşamı ve hizmetleri içinde (s.12-34). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Karpat, K. (2009). Osmanlı’dan Günümüze Kimlik ve İdeoloji. (çev. G. Ayas,). (2. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.

Lewis, B. (2000). Modern Türkiye’nin Doğuşu. (8. Baskı). (çev. M. Kıratlı,). Ankara: TTK Yayınları.

Merriam, S.B. (2013). Nitel araştırma-desen ve uygulama için bir rehber. (S.Turan, Çev. Ed.), Ankara: Nobel.

Özdemir, N. (2013). Türkiye Cumhuriyeti’nin katıldığı ilk uluslararası organizasyon: 1924 Paris Olimpiyatları. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 51, 717-744.

Özkan, H.(2009). Selim Sırrı Tarcan. T. Bora ve M. Gültekingil (Ed.), Modern Türkiye’de siyasi düşünce, Kemalizm, Cilt 2 içinde (276-281). İstanbul: İletişim.

Sarıkaya, M. (2008). 1925 Prag Pedagoji Kongresi’nde Bir Türk: Selim Sırrı Tarcan. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 42, 301-310

Sarıkaya, M. (2018). Selim Sırrı Bey’in (Tarcan) Sıhhi Çocuk Oyunları. *Atatürk Dergisi*, 7(1), 63-93.

Sarısaman, S.(2000). Birinci Dünya Savaşı Sırasında İhtiyat Kuvveti Olarak Kurulan Osmanlı Genç Dernekleri. *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 11, 339-501.

Seyfettin, Ö. (1990). Türklük Ülküsü. Ankara: Toker Yayınları.

Şinoroğlu, Osman Tolga (2015). Selim Sırrı Tarcan ve İsveç jimnastiği: Beden eğitiminde İsveç modelinin II. Meşrutiyet dönemi Türk eğitim sistemine entegrasyonu (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Tarcan, Selim Sırrı (1917a). Genç derneklerinde terbiye-i ahlakiye. Osmanlı Genç Dernekleri. 1(2), 9-12.

Tarcan, Selim Sırrı (1917b). Vatanın ruhaniyeti. Osmanlı Genç Dernekleri. 1(3), 6-8.

Tarcan, Selim Sırrı (1918). Maddi ve manevi vatan. Osmanlı Genç Dernekleri. 1(5),

Toprak, Z. (1979). İttihat ve Terakki'nin Paramiliter Gençlik Örgütleri, B.Ü. Beşeri Bilimler Dergisi, VII, s95-113.

Yalçın, H. C. (2008). Bizde Türkçülük. (der. Ahmet Köklügiller). Milliyetçilik Nedir, Ne Değildir? (1. Baskı) içinde (s. 91-93). İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel *araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.